

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาพฤติกรรมการเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ผู้วิจัยได้สรุปตามลำดับขั้นดังนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สรุปผลการวิจัย
6. อภิปรายผล
7. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยรวมและรายด้าน
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยรวมและรายด้าน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการสร้างเสริมพฤติกรรมเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

สมมติฐานการวิจัย

ผู้อำนวยการ โรงเรียนและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จำนวน 238 โรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 238 คน ครูผู้สอน 3,324 คน รวมทั้งสิ้น 3,562 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ปีการศึกษา 2549 กำหนด กลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 43) ได้จำนวน 492 คน ประกอบด้วย ครูผู้สอน จำนวน 344 คน และผู้บริหาร 148 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบ แบ่งชั้น

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัย สร้างขึ้น จำนวน 1 ฉบับ มี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการเป็นผู้นำทาง วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา 5 ด้าน

ตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามข้อเสนอแนะในการสร้างเสริมพฤติกรรมการเป็นผู้นำ ทางวิชาการของผู้บริหาร

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเป็นผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 เป็นรายข้อและราย ด้าน แล้วทำการเปรียบเทียบกับเกณฑ์เพื่อใช้ในการแปลความหมายทั้งรายข้อและรายด้าน และทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติค่า t-test

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของข้อมูลรายข้อ/รายด้าน/รวมทุกด้าน

2. สถิติทดสอบสมมติฐาน ใช้สถิติ t-test เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการเป็นผู้นำ ทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านทุกด้าน

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมกรรมการเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 ผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้

1. พฤติกรรมกรรมการเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการแสวงหาความรู้ใหม่มาปรับใช้ตลอดเวลา ด้านศักยภาพการพึ่งตนเองในการพัฒนางานวิชาการ ด้านวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง ด้านภาวะผู้นำในการริเริ่มการใช้นวัตกรรมเพื่อการเรียนการสอน และด้านการส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการปฏิรูปการเรียนรู้ ตามลำดับ เมื่อพิจารณาตามสถานภาพ พบว่า

1.1 ครูผู้สอน มีความเห็นว่า พฤติกรรมกรรมการเป็นผู้นำทางวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการแสวงหาความรู้ใหม่มาปรับใช้ตลอดเวลา ด้านศักยภาพการพึ่งตนเองในการพัฒนางานวิชาการ ด้านวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง ด้านภาวะผู้นำในการริเริ่มการใช้นวัตกรรมเพื่อการเรียนการสอน และด้านการส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการปฏิรูปการเรียนรู้ ตามลำดับ

1.2 ผู้บริหารมีความเห็นว่า พฤติกรรมกรรมการเป็นผู้นำทางวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการแสวงหาความรู้ใหม่มาปรับใช้ตลอดเวลา ด้านศักยภาพการพึ่งตนเองในการพัฒนางานวิชาการ ด้านวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง ด้านการส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการปฏิรูปการเรียนรู้ ด้านภาวะผู้นำในการริเริ่มการใช้นวัตกรรมเพื่อการเรียนการสอน ตามลำดับ

2. พฤติกรรมกรรมการเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ข้อเสนอแนะในการสร้างเสริมกับพฤติกรรมกรรมการเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารอื่น พบว่า ความถี่สูงสุด 3 อันดับแรก คือ พัฒนาครูให้มีความสามารถในการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน พัฒนาครูให้มีทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ และมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากการศึกษาพฤติกรรมการเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 มีประเด็นที่สำคัญที่จะนำมาอภิปรายได้ดังต่อไปนี้

1. พฤติกรรมการเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับ "มาก" และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการ ด้านการแสวงหาความรู้ใหม่มาปรับใช้ตลอดเวลา ด้านศักยภาพการพึ่งตนเองในการพัฒนางานวิชาการ ด้านวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง ด้านภาวะผู้นำในการริเริ่มการใช้นวัตกรรมเพื่อการเรียนการสอน และด้านการส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการปฏิรูปการเรียนรู้ ตามลำดับ อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษายุคปัจจุบัน ซึ่งเป็นยุคของการปฏิรูปการศึกษา มีการปรับเปลี่ยนในหลาย ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นวิสัยทัศน์ การใช้สื่อ นวัตกรรม แสวงหาความรู้ใหม่ เพื่อพัฒนาตนเองทางวิชาการอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544 : 44-45) ได้กำหนดให้ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องยึดถือต้นแบบเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ไว้ 3 เกณฑ์ใหม่ ๆ ซึ่งในเกณฑ์ที่ 2 เกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการ ด้านการมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงการมีภาวะผู้นำในการริเริ่มการใช้นวัตกรรมเพื่อการเรียนการสอน การส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการปฏิรูปการเรียนรู้ การมีศักยภาพในการพึ่งตนเองในการพัฒนางานวิชาการ และมีการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ มาปรับใช้ตลอดเวลา สอดคล้องกับ สุขเกษม พาทีนิง (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการวิจัยเรื่อง "การศึกษาพฤติกรรมการเป็นผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู โดยได้เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็นผู้นำทางวิชาการที่เป็นจริงและคาดหวังของผู้บริหารโรงเรียน พบว่า "ผู้บริหารโรงเรียนมีพฤติกรรมที่เป็นจริงทั้ง 7 ด้าน อยู่ในระดับ "มาก" สอดคล้องกับประภาพันท์ เจริญกิตติ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนเกี่ยวกับพฤติกรรมความเป็นผู้นำในงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา 7 ด้าน ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับพุทธวิทย์ แก้วทองใหญ่ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมความเป็นผู้นำในงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน สาย

อาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนเกี่ยวกับพฤติกรรมความเป็นผู้นำในงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน รวมทั้ง 7 ด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก พรศิตป์ สิทธิไชย (2548 : บทคัดย่อ) ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า พฤติกรรมผู้นำทางวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดระยอง จำแนกตามเพศของหัวหน้าหมวดวิชาอยู่ในระดับดีมาก เกื้อกูล แสงพริ้ง (2548 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาระดับความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน และระดับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า 1. ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนโดยรวม และทุกด้านอยู่ในระดับมาก และยังคงคล้อยกับลักษณะอันงศ์ เพชรสังหาร (2547 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้ศึกษาความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับ “มาก” ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อภิปรายผลได้ดังนี้คือ

1.1 ด้านวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในเรื่องดังกล่าว มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ “มาก” ทั้งนี้ เป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้เสนอแนวทางในการปฏิบัติงานให้สนองตอบนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการให้กับครูและ โรงเรียน เพื่อให้โรงเรียนมีการกำหนดนโยบายที่แสดงให้เห็นถึงการจัดการรวมโดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของผู้เรียนและ โรงเรียนกำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียนที่แสดงให้เห็นถึงการจัดการศึกษาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง อีกประการหนึ่งอาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนส่วนใหญ่ มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีเป็นอย่างต่ำและมีประสบการณ์ในการทำงานอยู่ในระหว่าง 20 - 29 ปี อันจะส่งผลต่อการบริหารและการจัดการในองค์กรที่ส่งผลให้การจัดการศึกษาทันกับการเปลี่ยนแปลง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมแพน จำปาหาวย (2542 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น พบว่า มีสภาพการบริหารงานทั้ง 7 ด้าน คือ ด้านบริหารหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านห้องสมุด ด้านการนิเทศภายในงานวิชาการและด้านการประชุมอบรมทางวิชาการ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ

ลักษณะองค์กร เพชรสังหาร (2547 : 48) ที่พบว่า ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ด้านด้านวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง อยู่ในระดับ “มาก” นั้นเอง

1.2 ด้านภาวะผู้นำในการริเริ่มการใช้นวัตกรรมเพื่อการเรียนการสอน ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในเรื่องดังกล่าว อยู่ในระดับ “มาก” ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้ครูได้พัฒนาผู้บริหาร ให้สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้ ให้มีการจัดทำข้อมูลพื้นฐานสภาพปัญหา ความต้องการของเป้าหมายและวิเคราะห์จุดเน้นในการพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้อย่างสอดคล้องและชัดเจน อีกทั้งโรงเรียนจัดทำข้อมูลด้านการประเมินผลและแนวทางการปรับปรุงพัฒนาที่ชัดเจนอยู่เป็นประจำ ซึ่งทำให้โรงเรียนได้มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ และครูผู้สอนได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ไปใช้ในการปฏิรูปการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะองค์กร เพชรสังหาร (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับ “มาก” และสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544 : 35) ที่กำหนดให้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องยึดถือต้นแบบเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ไว้ 3 เกณฑ์ใหม่ ๆ ซึ่งในเกณฑ์ที่ 2 ที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาว่าต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการ ในด้านการมีภาวะผู้นำในการริเริ่มการใช้นวัตกรรมเพื่อการเรียนการสอน การส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการปฏิรูปการเรียนรู้นั้นเอง

1.3 ด้านศักยภาพการพึ่งตนเองในการพัฒนางานวิชาการ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในเรื่องดังกล่าว อยู่ในระดับ “มาก” ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษานี้ ได้สนับสนุนให้ครูได้มีพัฒนาตนเองด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างค้ำคอเนื่อง ส่งเสริมและสนับสนุนความเป็นเลิศทางวิชาการของโรงเรียน และเรียนรู้จากกรณีปฏิบัติงานและส่งเสริมและพัฒนาครูแกนนำเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ในสถานศึกษาอย่างค้ำคอเนื่อง และมีการบูรณาการที่ชัดเจนนั่นเอง ซึ่งจะเห็นได้จากครูผู้สอนได้มีการส่งผลงานการพัฒนาดตนเองในรูปแบบของผลงานทางวิชาการ หรือการส่งผลงานเข้าประกวดแข่งขัน ครูแกนนำ ครูต้นแบบ ครูเครือข่าย และครูแห่งชาติ เป็นต้น สอดคล้องกับลักษณะองค์กร เพชรสังหาร (2547 : 39) ที่ศึกษาพบว่า ความเป็นผู้นำทางวิชาการของ

ผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ด้านศักยภาพการพึ่งตนเองในการพัฒนางานวิชาการ อยู่ในระดับ "มาก" คือ การส่งเสริมและพัฒนาครูแกนนำเพื่อปฏิบัติการเรียนรู้ในสถานศึกษา และการสนับสนุนให้ครูได้พัฒนาตนเอง ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างค่องเนื่อง

1.4 ด้านการส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการปฏิบัติการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารมีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลให้มีความถูกต้องทันสมัยตามแนวทางของหน่วยบังคับบัญชา จึงเชื่อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการบริหารจัดการ ทั้งยังสนับสนุนให้ครูได้ให้โอกาสในการพัฒนาผู้เรียนด้านต่าง ๆ อย่างหลากหลาย ตามมาตรฐานการศึกษา มีการเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ เพื่อการปฏิบัติการเรียนรู้และเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาสถานศึกษาต่อไปอย่างชัดเจน

1.5 ด้านการแสวงหาความรู้ใหม่มาปรับใช้ตลอดเวลา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในเรื่องดังกล่าว อยู่ในระดับ "มาก" ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการใฝ่หาความรู้ เพื่อพัฒนาตนเองอย่างเท่าทันเหตุการณ์ มีการแสวงหาความรู้ข้อมูลข่าวสารเพื่อการพัฒนาโรงเรียนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาทรัพยากรกับความต้องการของชุมชน และมีการนำความรู้และประสบการณ์ได้มาปรับใช้ และพัฒนางานอย่างต่อเนื่องนั่นเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประกายพันธ์ เจริญกิตติ (2543 : บทความย่อ) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนเกี่ยวกับพฤติกรรมภาวะผู้นำในงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา 7 ด้าน ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีด้านที่เกี่ยวข้อง เช่น ด้านเป็นผู้ให้ความช่วยเหลืองานวิชาการด้านเป็นผู้คิดริเริ่มในงานวิชาการ และด้านเป็นผู้รู้จักปรับปรุงงานวิชาการที่อยู่ตนเอง

2. พฤติกรรมการเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เก็บไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้บริหารในสถานศึกษามีความรับผิดชอบหรือปฏิบัติงานในกรอบงานทุก ๆ งาน ไม่ว่าจะเป็นการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคลากร และการบริหารงานทั่วไป ตลอดทั้งรับนโยบายจากหน่วยเหนือ มาสู่การปฏิบัติงานใน

สถานศึกษา พร้อมทั้งรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ ที่มีปัญหาหรือเกิดอุปสรรคขึ้น รวมทั้งหาหนทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในหน่วยงานด้วย ซึ่งแตกต่างจากครูผู้สอน จะเป็นผู้รับนโยบายจากผู้บริหารไปปฏิบัติงาน รับผิดชอบในเฉพาะงานที่ได้รับมอบหมาย จึงเป็นเหตุให้ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่าผู้บริหารมีภาวะการเป็นผู้นำมากกว่าครูผู้สอน

3. ข้อเสนอแนะในการสร้างเสริมพฤติกรรมการเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ความถี่สูงสุด 3 ลำดับแรก คือ พัฒนาคู่มือมีความสามารถในการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน พัฒนาคู่มือมีทักษะการใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ และมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศตามลำดับ เป็นประเด็นที่ชี้ให้เห็นความต้องการในการพัฒนาการเรียนการสอนและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ต่อพฤติกรรมการเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการศึกษามาใช้

1.1 จากผลการศึกษาพฤติกรรมการเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับ "มาก" ทุกด้าน แต่ด้านการส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการปฏิรูปการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียนควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาด้านนี้ให้มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นต่อไปนี้ คือ การสร้างให้เกิดความตระหนักในการนำทฤษฎีและปรัชญาในการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง การส่งเสริมให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ในชุมชน การมีระบบฐานข้อมูลด้านต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อทั้งการบริหาร การบริการและการเรียนการสอนและการวิจัย มีการให้ครูและบุคลากรได้เผยแพร่ผลงานการพัฒนาการเรียนรู้ต่อสาธารณชนทุกภาคเรียน และมีการใช้การวิจัยมาปรับปรุงและพัฒนาโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

จึงควรดำเนินการพัฒนา ผู้บริหารสถานศึกษาโดยการสำรวจความสนใจด้านการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการปฏิรูปการเรียนรู้ แล้วดำเนินการจัดอบรมให้ความรู้และทักษะแก่ผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อดำเนินการพัฒนาให้โรงเรียนเป็นแหล่ง

เรียนรู้ที่หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษากครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยศึกษากภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

2.2 ผู้ศึกษาอาจเพิ่มประเด็นของกรอบแนวคิดหรือข้อคำถามให้มากกว่าเดิม ซึ่งจะช่วยให้ครอบคลุมเนื้อหาและงานวิจัยที่มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น เช่น ข้อคำถามที่เกี่ยวกับความเป็นเลิศทางวิชาการสู่ความเป็นสากล

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY